

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van

Persoonsgegevens

Datum

2 juli 2024

Referentie

46902950

Bijlagen

8

Kamerbrief voortgang Werkagenda mbo en Stagepact
mbo

Aanleiding

Aan de Tweede Kamer is toegezegd om haar te informeren over de voortgang van de Werkagenda mbo en het Stagepact mbo. In september 2023 is de eerste voortgangsbrief gestuurd. Bijgevoegd vindt u ter ondertekening de tweede voortgangsbrief.

Geadviseerd besluit

- Instemmen met het verzenden van bijgevoegde Kamerbrief over de voortgang van de Werkagenda mbo en het Stagepact mbo, inclusief de startmeting (bijlage 1 t/m 3 bij de brief) en een uitgebreid voortgangsoverzicht (bijlage 4 bij de brief).
- Instemmen met het formeel afronden van de verkenning wederzijdse diploma-erkenning in EU-verband en verschuiving van de focus voor wederzijdse diploma-erkenning naar grensregio's. Uw besluit zal in bijgevoegde Kamerbrief worden meegenomen en daarmee wordt tevens de motie Dassen (VOLT) afgedaan.
- Instemmen met het afdoen van de volgende moties in bijgevoegde Kamerbrief:
 - o Motie Westerveld (GL/PvdA) over extracurriculaire activiteiten;
 - o Motie De Jong (D66)/De Hoop (GL/PvdA) en Motie Dassen (VOLT)/Koekoek (VOLT)/De Hoop (GL/PvdA)/Van der Plas (BBB) over Erasmus+.
- Instemmen met het versturen van de volgende rapporten aan de Tweede Kamer, als bijlage bij deze brief:
 - o Evaluatierapport over de totstandkoming van de Werkagenda (bijlage 5);
 - o Onderzoek over de effecten van maatregelen om studenten te stimuleren te kiezen voor opleidingen in tekortsectoren ("Studiekeuze in beweging" - bijlage 6);
 - o Slotrapportage van het Actieplan Stages en Leerbanen (bijlage 7).

Kernpunten

Besluit inzake wederzijdse diploma-erkenning

- Zoals beschreven in de brief is de mogelijkheid geïnventariseerd om een pilot te starten op het vlak van (automatisch) wederzijdse diploma-erkenning in het mbo binnen de EU, onder leiding van het Spanje. Hiermee is uitvoering

gegeven aan de motie Dassen¹ en de Werkagenda mbo. Een pilot op dit vlak wordt niet als kansrijk gezien.

- Voor het bevorderen van Europese arbeidsmobiliteit is het vooral belangrijk om kennis en vaardigheden inzichtelijk te maken. Initiatieven zoals het Wetsvoorstel NLQF en de ontwikkeling van een nationale skills-taal CompetentNL, kunnen daaraan bijdragen en Europese arbeidsmobiliteit vanuit het beroepsonderwijs een impuls geven.
- Ook de grensregio biedt kansen, daar is leren en werken over de grens een alledaagse realiteit. Afgelopen maand vond een eerste bijeenkomst plaats met de MBO Raad, Nuffic en onderwijspartners uit de Nederlands-Duitse grensregio om ervaringen en kennis te delen. Grensregio's zijn gebaat bij het verkennen wat nog meer mogelijk en nodig is om de arbeidsmobiliteit voor mbo-afgestudeerden verder te verbeteren.
- Het advies is om de verkenning formeel af te ronden en voor het bevorderen van Europese arbeidsmobiliteit de focus te verleggen naar:
 - 1) inzet op (bestaande) initiatieven op het vlak van *skills*;
 - 2) in de grensregio te verkennen wat nog meer mogelijk en nodig is om de arbeidsmobiliteit verder te verbeteren, en;
 - 3) hoe in samenhang met punt 2 uitvoering gegeven kan worden aan motie Dassen welke de regering verzoekt te onderzoeken hoe het Benelux-Baltische verdrag ook voor mbo-opleidingen en kwalificaties te laten gelden.²

Besluit over Kamerbrief voortgang Werkagenda mbo en Stagepact mbo

- Veel acties uit de Werkagenda en het Stagepact zijn in gang gezet. De uitvoering staat in de steigers. Dat geldt ook voor de uitvoering op de mbo-instellingen, die allen hun kwaliteitsagenda hebben opgeleverd. De kwaliteitsagenda's zijn positief beoordeeld en de instellingen hebben de daarbij behorende middelen voor de uitvoering recentelijk ontvangen.
- De Kamerbrief schetst de voortgang op de prioriteiten van de Werkagenda en de voortgang op het Stagepact mbo. Het narratief is opgebouwd vanuit het belang van goede vakmensen bij het realiseren van de maatschappelijke opgaven in Nederland. De verschillende elementen in de brief zijn vanuit dat perspectief aangevlogen.
- In de brief onderstreept u dat veel acties lopend zijn of pas net zijn afgerond. De effecten van maatregelen zijn nog niet (altijd) zichtbaar. Daarom is gekozen voor een mid-term review in het najaar van 2025. Dit is een eerste mogelijkheid om zicht te krijgen op mogelijke ontwikkelingen naar aanleiding van de genomen maatregelen. Dat is dus ook het eerste logische moment om waar nodig bij te sturen.
- Om de actuele voortgang te schetsen zijn met name de acties en maatregelen geselecteerd waar de afgelopen periode veel op is gebeurd. Daarnaast geeft u een eerste blik op de kwaliteitsagenda's van de mbo-instellingen. Tot slot gaat

¹ De motie verzoekt de regering zich in de Raad van Ministers nadrukkelijk in te spannen voor wederzijdse erkenning van mbo-diploma's tussen Europese lidstaten met als voornaamste inzet het wegnemen van barrières voor de maatschappelijk cruciale sectoren (Kst. II, vergaderjaar 2022-2023, 36 200 VIII, nr. 121).

² De motie verzoekt de regering te onderzoeken hoe het Benelux-Baltische verdrag ook voor mbo-opleidingen en kwalificaties te laten gelden en de mogelijkheden aan de Kamer terug te koppelen (Kst. II, vergaderjaar 2023-2024, 31 288, nr. 1121).

u in op een aantal moties en toezeggingen die samenhangen met beide akkoorden.

Datum
2 juli 2024

- Veel van de informatie uit de startmeting is al eerder via specifieke rapporten over betreffende beleidsterreinen (denk aan welzijn, veiligheid, vsv, tevredenheid van studenten) met de Kamer gedeeld. Daarom bevat deze brief geen duiding van de startmeting, maar worden een aantal indicatoren gebruikt om het belang van actie op specifieke doelstellingen kracht bij te zetten.
- In de toelichting van deze nota staat meer informatie over (1) de Werkagenda en Stagepact, de bijbehorende monitoring en startmeting (bijlage 1 t/m 3); (2) de evaluatie van de totstandkoming van de Werkagenda en het Stagepact (bijlage 5) en (3) het rapport van SBB over het Actieplan stages en leerbanen (bijlage 7). Het betreft (extra) achtergrondinformatie die niet expliciet in de brief staat vermeld.

Toelichting

Opbouw en uitvoering van de Werkagenda en het Stagepact

- In de Werkagenda mbo en het Stagepact mbo zijn door een brede coalitie van partijen afspraken gemaakt om in de periode 2023-2027 het mbo verder te versterken. Dit gebeurt langs drie prioriteiten: (1) kansengelijkheid, (2) aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, (3) kwaliteit, onderzoek en innovatie. Het stagepact mbo maakt onderdeel uit van prioriteit 2.
- Onder de drie prioriteiten zijn diverse doelstellingen en maatregelen geformuleerd. Tevens zijn indicatoren benoemd om de ontwikkelingen op de geformuleerde doelstellingen te volgen en te zien of maatregelen de verwachte beweging in gang zetten.
- Mbo-instellingen geven regionaal -met hun in- en externe partners- invulling aan beide akkoorden middels hun kwaliteitsagenda's.
- In de Werkagenda mbo en het Stagepact mbo staan tevens afspraken die door landelijke partners, zoals MBO Raad, SBB, VNO-NCW en/of VNG worden opgepakt.

Kwaliteitsagenda's mbo-instellingen

- In de Regeling kwaliteitsafspraken mbo 2024-2027 is opgenomen aan welke eisen de kwaliteitsagenda's moeten voldoen. De mbo-instellingen hebben allereerst een analyse gemaakt van hun huidige positie (sterke en zwakke punten en hoe zij op de verschillende doelstellingen uit de Werkagenda mbo en het Stagepact mbo presteren).
- In de regeling zijn onder de doelstellingen uit de Werkagenda maatregelen opgenomen waar de instellingen de bijbehorende kwaliteitsmiddelen op kunnen inzetten. Hierbij geldt een 'pas toe of leg uit' principe. Instellingen beargumenteren in hun kwaliteitsagenda -mede op basis van hun analyse- per maatregel waarom zij op een maatregel wel of niet inzetten en wat ze gaan doen met de middelen die zij ontvangen. Op deze manier konden zij ook prioriteren of focus aanbrengen. Vier maatregelen waren verplicht, te weten: loopbaanoriëntatie en -begeleiding; professionaliseren van stagebeleid en -begeleiding; carrièreperspectief; en practoraten. Instellingen formuleren tevens een (SMART) ambitie op de doelstellingen waar zij op inzetten: waar willen zij staan in 2027 op de doelstellingen en maatregelen waar zij op inzetten?

Datum
2 juli 2024

- Uw voorganger heeft de kwaliteitsagenda's van alle mbo-instellingen beoordeeld. Bij de beoordeling heeft uw voorganger gebruik gemaakt van adviezen van de Commissie Kwaliteitsafspraken MBO (CKMBO). Dit is een onafhankelijke commissie. De CKMBO heeft op basis van de Regeling kwaliteitsafspraken en het bijbehorende beoordelingskader geadviseerd over de plannen.
- Alle instellingen hebben, bij een viertal na herkansing, een voldoende beoordeling gekregen. Bij een goedgekeurde kwaliteitsagenda ontvangt de instelling aanvullende bekostiging op basis van de Regeling Kwaliteitsafspraken mbo 2024-2027. Het eerste jaar gaat het om een bedrag van € 704 mln. voor alle mbo-instellingen samen en over de gehele looptijd om € 2,3 mld.

Monitoring en verantwoording: lerende aanpak

- Bij het afsluiten van de Werkagenda mbo en het Stagepact mbo is afgesproken dat het gezamenlijk leren een belangrijk onderdeel is van de akkoorden. Om de sector nog verder te verbeteren, is het van belang om te weten wat werkt of lijkt te werken, maar ook waarom. Op basis van de ontwikkelingen kan dan ook meer gericht worden bijgestuurd door partners, mbo-instellingen, maar ook door het Ministerie van OCW.
- In het Monitoringsplan bij de Werkagenda -dat ook gezamenlijk met de ondertekenaars van de Werkagenda en het Stagepact is opgesteld- is nader toegelicht hoe deze lerende aanpak wordt ingevuld.
 - Belangrijk onderdeel hiervan is dat onder elke prioriteit, per doelstelling een indicator of meerdere indicatoren zijn benoemd om de ontwikkelingen op deze doelstelling te volgen.
 - Deze indicatoren dienen enerzijds als basis voor het lerende gesprek over de ontwikkeling, hoe deze geduid kan worden en wat er voor nodig is om de juiste beweging te zien of de bestaande beweging door te trekken.
 - Anderzijds zijn de indicatoren ook de basis voor de verantwoording van de middelen uit de Werkagenda. Is de juiste beweging in gang of is bijsturing nodig? *Tijdens de mid-term review in 2025 is het eerste moment om - waar nodig - bij te sturen.*
- Mbo-instellingen verantwoorden hun inzet in het bestuursverslag van hun instelling. Ook vullen zij jaarlijks een zogenoemd 'e-file' in. Hierin krijgen zij de actuele stand van de indicatoren waarop zij inzetten te zien en kunnen zij toelichten of de indicator zich in de gewenste richting ontwikkelt, wat zij daarvoor gedaan hebben en ook toelichten als de gewenste beweging (richting hun ambitie voor 2027) niet zichtbaar wordt. De directie mbo voert daarnaast jaarlijks met elke mbo-instelling een gesprek over hun voortgang.
- De verzamelde (verantwoordings-)informatie wordt ook betrokken bij het opstellen van de voortgangsrapportages van de Werkagenda en het Stagepact die in het najaar van 2025, 2026 en 2027 zullen verschijnen. Deze geven een beeld of de gewenste beweging landelijk wordt gemaakt en daarmee ook of de ingezette middelen leiden tot het gewenste resultaat.

Toelichting Startmeting (bijlagen 1 t/m 3)

- Per prioriteit uit de Werkagenda is een rapport opgeleverd dat de stand van de indicatoren weergeeft op het moment dat de Werkagenda is gestart. Dit is het vertrekpunt en zal bij volgende metingen als referentie worden gebruikt voor de ontwikkeling van de indicatoren.

- In het najaar van 2024 volgt een volgende rapportage, die gefocust zal zijn op de inhoud van de kwaliteitsplannen en de ambities die daarin zijn geformuleerd. Dit ook in relatie tot de stand van zaken op de indicatoren.
- Uit de startmeting komen een aantal belangrijke punten naar voren:
 - De tevredenheidscijfers van studenten zijn laag, bijvoorbeeld over begeleiding tijdens de les of tijdens de stage;
 - Het aantal voortijdig schoolverlaters is de afgelopen jaren opgelopen en is in 2022/2023 gestagneerd;
 - Veel studenten voelen zich veilig op school (ca. 80%) en de mentale gezondheid lijkt te verbeteren (ca. 13% voelt zich mentaal slecht/zeer slecht, was tijdens corona boven de 20%);
 - De instroom in de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) stijgt (31% van de instroom koos een bbl-opleiding), maar dit kan ook te maken hebben met de huidige arbeidsmarkt;
 - De verdeling van docenten over de loonschalen (LB, LC en LD) is al een aantal jaar stabiel. Instellingen hebben vanuit de kwaliteitsmiddelen ook geormerkt budget gekregen om in te zetten op het carrièreperspectief van docenten (waarmee deze verdeling moet gaan schuiven naar een groter aandeel docenten in een LC- of LD-schaal).

Datum
2 juli 2024

Evaluatierapport totstandkoming Werkagenda mbo (bijlage 5)

- Het is de eerste keer dat een bestuursakkoord is gesloten met een brede coalitie aan partijen. Voorheen gebeurde dit alleen tussen OCW en de MBO Raad.
- Vanwege het nieuwe proces van totstandkoming was er bij veel partijen, inclusief het ministerie van OCW, behoefte aan een evaluatie van de totstandkoming van de akkoorden.
- Voor de externe evaluatie heeft het ministerie van OCW de NSOB (Nederlandse School voor Openbaar Bestuur) de opdracht gegeven om twee brede dialoogsessies over de Werkagenda en het stagepact te organiseren.
- Op basis van de dialoogsessies met alle partners, een beperkt aantal bestuurlijke interviews (MBO Raad, JOB en VNO-NCW/MKB-Nederland), gesprekken met het ministerie en literatuurstudie hebben de NSOB onderzoekers vervolgens een rapport opgeleverd. Dit rapport is met alle partners gedeeld en zal in het najaar door de directie mbo met hen worden besproken.
- De NSOB heeft uit de totstandkoming van de Werkagenda en het Stagepact 8 lessen voor samenwerken in een brede coalitie getrokken:
 - Het gedeelde belang blijven vinden, voorbij de deelbelangen.
 - Nieuwe rollen vergt het loslaten van oude gebruiken.
 - Informeel bedacht ≠ formeel beloofd.
 - Een gelijk speelveld tussen ongelijke partners vraagt explicitering.
 - Omgaan met de overheid als 'primus inter pares'.
 - De 'fit' tussen nieuwe gezamenlijke werkwijzen en de eigen organisatiestructuur is geen gegeven.
 - Meerdere tafels levert een spel op aan meerdere borden.
 - Randvoorwaarden creëren voor een goed gesprek.

Slotrapportage Actieplan Stages en Leerbanen (bijlage 7)

- Het Actieplan Stages en Leerbanen is tijdens corona ingezet om te zorgen voor voldoende stages en leerbanen voor studenten en het programma loopt nu af. Acties waren onder meer om het aantal benodigde stageplekken in beeld te brengen, verbeteren van vindbaarheid beschikbare leerplaatsen voor studenten en versterken van het inzicht rondom stages, leerbanen en werkgelegenheid.
- De slotrapportage laat zien dat nauwelijks meer sprake is van stagetekorten. Vanuit het Stagepact MBO blijft SBB zich inzetten voor voldoende stages en leerbanen door het monitoren van aanbod en samen met leerbedrijven en onderwijsinstellingen gerichte acties uit te voeren bij (dreigende) tekorten. De ervaringen vanuit het Actieplan worden daarbij benut.

Datum
2 juli 2024

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de opsteller van deze nota worden niet openbaar gemaakt.